

مجموعه چکیده‌های شانزدهمین همایش سالانه انجمن علوم سیاسی ایران

علم سیاست و تجربه زیست سیاسی در ایران
پس از انقلاب اسلامی؛ الگوها، روندها و نتایج

۲۶ و ۲۷ بهمن ماه ۱۴۰۱

بررسی روابط ایران و آمریکا: تحلیل سیاست‌های ایالات متحده در قبال جمهوری اسلامی، برجام و پسابرجام

علیرضا صالحی نژاد^۱

چکیده

از زمان پیروزی انقلاب اسلامی ایران و سقوط نظام سلطنتی تحت حمایت ایالات متحده در ۱۹۷۹، ایران در کانون دشمنی آمریکا در غرب آسیا قرار گرفت. سیاست‌های خصمانه ایالات متحده در قبال ایران با بحران گروگان‌گیری در سفارت آمریکا آغاز شد و با استناد به فرمان اجرایی ۱۲۱۷۰، ایالات متحده با اعلام وضعیت اضطراری رسماً با ایران قطع رابطه کرده و تحریم‌هایی علیه ایران وضع کرد. این تحریم‌ها پیرو چالش بر سر فعالیت‌های هسته‌ای ایران شدت بیشتری گرفت. پس از تنش‌های متعدد و مذاکرات طولانی و توافق‌های اولیه، سرانجام برنامه جامع اقدام مشترک (برجام) بین ایران، اتحادیه اروپا و گروه ۵+۱ در سال ۲۰۱۵ حاصل شد؛ اما در نهایت دولت دونالد ترامپ در سال ۲۰۱۸ از برجام خارج شد و تحریم‌های آمریکا علیه تهران را دوباره اعمال کرد. با توجه به افزایش تنش و اختلافات بین دو کشور در سه سال گذشته و آینده نامعلوم برجام، درک درست از راهبرد کلان آمریکا در قبال ایران اهمیت به سزایی دارد. لذا این پژوهش ضمن واکاوی تاریخچه روابط آمریکا و جمهوری اسلامی به بررسی سیاست، خط مشی و موجودیت سیاسی ایالات متحده در قبال ایران در سطح دولت و به عنوان تحلیل سیاست خارجی از منظر پدیدارشناختی می‌پردازد. روش تحلیل محتوای پدیدارشناختی نقش مهمی در تحلیل کمی و کیفی سیاست خارجی دارد. پس از بررسی سیاست‌های آمریکا در مورد ایران و با تمرکز بر رویکردهای کنگره و کاخ سفید، این نتیجه حاصل شد که این رویکرد به موازات منافع آمریکا در خاورمیانه است؛ و هرچند با توجه به تعمیق بی‌اعتمادی در سال‌های گذشته مصالحه در آینده نزدیک بعید به نظر می‌رسد، اما به طور کلی نزدیکی طرفین مطلوب و قابل دستیابی است.

کلیدواژه‌ها: روابط ایران و آمریکا، سیاست خارجی ایالات متحده، برنامه اتمی ایران، تحلیل سیاست خارجی، توافق اتمی ایران